

GESCHUIF MET STRAATNAMEN

Onze straatnamen, oorsprong en betekenis (13)

In 1963 moesten voor verschillende bouwlocaties in Vleuten en De Meern straatnamen bedacht worden. In die tijd was het gebruikelijk dat door burgemeester en wethouders en ambtenaren van de secretarie straatnamen werden bedacht. Dat wil echter niet zeggen dat de voorgestelde namen instemming kregen van de gemeenteraadsleden. Door de veelheid aan straten en de hectiek in die tijd zijn voorstellen gedaan die in de volgende vergadering weer zijn verworpen.

WEL OF GEEN STADHOUDERSKWARTIER

Tijdens de gemeenteraadsvergadering van 8 november 1963 is lang gesproken over de straatnamen voor de bouwlocaties De Meern-Zuid. Voorgesteld werd om in die wijk een stadhouders- of staatsliedenkwartier te realiseren. In eerste instantie werd gedacht aan een Stadhouderslaan, Frederik Hendriklaan, Willem de Zwijgerlaan, Mauritslaan en Renesselaan.

In dezelfde vergadering moesten ook namen voor de nieuwe wijk Odenvelt in Vleuten worden vastgesteld. Enkele raadslieden waren van mening dat straatnamen genoemd moesten worden naar verzetstrijders en naar voormannen van de Katholieke Arbeiders Beweging, de KAB. Bij bepaalde politieke partijen was men niet zo enthousiast over dit voorstel. Meer weerklank vond de suggestie om één van de straten te noemen naar oud-wethouder Gerssen. Datzelfde gold ook voor het benoemen van een straat naar de toenmalige gemeentesecretaris J.G. Versteeg die onschatbaar veel heeft gedaan voor de ruilverkaveling in de gemeente¹.

Tijdens de raadsvergadering van 20 december 1963 werden wijzigingen voorgesteld. De namen van de Stadhouderslaan, Frederik Hendriklaan en Willem de Zwijgerlaan werden respectievelijk gewijzigd in Wethouder Gerssenlaan, Ariënslaan en Lichtenberglaan. In de wijk Odenvelt te Vleuten werd de eerst voorgestelde Valkenierslaan veranderd in Secretaris Versteeglaan².

MAURITSLAAN

De enige straatnaam die van het oorspronkelijke plan voor een stadhouderskwartier is overgebleven is de Mauritslaan. De naam Maurits is afgeleid van het Latijnse woord Mauritius en is een uitbreiding van het woord Maurus zoals de bewoners van Mauritanië worden genoemd.

Voor het benoemen van deze straat heeft de gemeenteraad gekozen voor prins Maurits die op 23 november 1567 in Dillenburg is geboren. Hij was zoon van Willem van Oranje en zijn tweede vrouw Anna van Saksen.

Mauritslaan naar het oosten vanaf de Rosweydelaan.

Op de jonge prins hebben de lessen van Simon Stevin veel indruk gemaakt toen hij van april 1583 tot september 1584 aan de Leidse universiteit studeerde. Het gevolg hiervan is geweest dat hij een oorlogsstrategie op mathematische grondslag heeft ontwikkeld die hij later zou gebruiken.

Op 1 november 1585 werd hij als stadhouder, als kapitein-generaal en als admiraal van de Staten van Holland en Zeeland aangesteld. Later volgden er nog meer bevorderingen waaronder die voor de Staten van Gelderland en Overijssel.

Hij voerde oorlogen op wiskundige grondslag en behaalde daardoor veel overwinningen op de Spaanse hertog van Parma. Eén van zijn bekendste oorlogsfeiten is de inname in 1590 van Breda met het beroemde turfschip.

In eerste instantie werd hij gepousseerd door Johan van Oldenbarnevelt die later zijn grootste tegenspeler zou worden. Van 1600 tot 1610 leefde prins Maurits samen met Margaretha van Mechelen waaruit Lodewijk van Nassau, als onwettig kind, is geboren. Prins Maurits overleed op 23 april 1625 te 's-Gravenhage.

Het is niet met zekerheid bekend wanneer de gemeenteraad de Mauritslaan heeft vastgesteld. Het is mogelijk dat dit op 20 december 1963 is gebeurd.

DE DOMPELAAR

Deze weg is aangelegd voor ontsluiting van een klein industrieterrein dat gesitueerd was ten oosten van de Meerndijk in de nieuwe wijk De Meern-Zuid. Deze weg is genoemd naar het stoomgemaal dat 'De Dompelaar' werd genoemd en op 20 oktober 1894 in bedrijf is genomen. Dit gemaal diende om het overvloedige water van de polder Heijcop af te voeren naar de Leidse Rijn.

Op dezelfde plaats heeft eerder de Achtkante- of wel Rosweydemolen gestaan die in 1883 door brand is verwoest. Deze molen stond op 2 ½ morgen land dat in 1801 eigendom was van Jacob van Berkensteyn die het later verkocht aan Jan Kok.

Het is niet bekend wanneer deze straat

De Dompelaar vanuit het zuiden.

door de gemeenteraad is vastgesteld. In de krant van 4 november 1963 wordt vermeld dat de straatnaam De Dompelaar gehandhaafd blijft. Een conclusie is dat deze straatnaam eerder vastgesteld moet zijn.

MEREVELDLAAN EN MEREVELDPLEIN

Deze laan is een van de vier lange lanen in de noord-zuid richting in de nieuwe wijk De Meern-Zuid. De naam is afkomstig van de 19e eeuwse langhuisboerderij 'Meereveld' dat ongeveer halverwege vanaf de hoek Meerndijk aan de Rijksstraatweg tot aan de Taets van Amerongenlaan heeft gestaan. Het land dat bij deze boerderij hoorde liep in die tijd tot aan de Heijcopperkade. De boerderij lag ongeveer 40 meter af van de Rijksstraatweg waar een hek stond met de naam 'Meereveld'.

Tot 1938 is de boerderij bewoond door de familie Blaauwendraad en kwam daarna in het bezit van de familie Oostveen. De heer C.J.A. Oostveen was loco-burgemeester van Oudenrijn toen deze gemeente in 1954 werd opgeheven. Tot 1966 heeft hij zitting gehad in de gemeenteraad van Vleuten-De Meern. Ook is hij jarenlang Watergraaf van het waterschap Heijcop geweest.

Op 26 juli 1963 kwam in de gemeenteraad de naamgeving van de huidige Mereveldlaan aan de orde³. Op 4 oktober van dat jaar vond een bespreking plaats of deze nieuwe laan met één e of twee e's geschreven moest worden⁴. Tijdens de vergadering van 20 december 1963 is de huidige naam met één e vastgesteld wat niet getuigt van historisch besef van de gemeenteraad waarin toen ook nog de heer Oostveen zitting had⁵. De boerderij heeft in 1965 plaats moeten maken voor de geplande nieuwbouw.

Op 28 oktober 1966 is de naam Mereveld voor het winkelcentrum in zijn geheel en de naam Mereveldplein voor het gedeelte binnen het centrum door de gemeenteraad vastgesteld⁶.

ROSWEYDELAAN

Zoals men mogelijk kan veronderstellen is Rosweyde nooit een afzonderlijk gerecht geweest.

De polder 'de Rosweyde' heeft een oude geschiedenis. De landen van Heijcop en andere polders konden in 1148 hun water niet meer kwijt. De Vaartse Rijn was gegraven en hierdoor werd de IJssel (Gein) een belangrijke stroom. In 1285 werd de IJssel aan 't Klaphek afgedamd en hierdoor trad een sterke verdroging op. De Oude Rijn was in capaciteit verminderd en hierdoor had de Mare opgehouden te bestaan, Door al die oorzaken kon het waterschap Heijcop zijn water niet meer kwijt en daarom werd aan bisschop Floris van Wevelickhoven vergunning gevraagd tot het graven van een wetting, de Heijcop of Lange Vliet, naar de Vecht. Met een brief van 7 december 1385 werd deze vergunning, waar-

in ook de polder 'de Rosweyde' wordt genoemd, verleend.

In de 12^e eeuw behoorde het gebied tot de heerlijkheid van Utrecht. Het viel gedeeltelijk onder het gerecht Veldhuizen en deels onder het gerecht Oudenrijn en Heijcop, Zoals uit een oude kaart blijkt, liep het gebied van Rosweijde vanaf 't Nedereind van Jutphaas via de huidige Meerndijk in noordelijke richting tot aan de Leidse Rijn en vervolgens in oostelijke richting tot aan de Strijkviertel. Hierna naar het zuiden tot aan de Heijcopperkade en verder in zuidelijke richting tot aan het 't Nedereind.

In de 14^e eeuw was Rosweyde 64 bunder groot waarop 1 herberg en 8 daggelderhuisjes waren gebouwd. Alhoewel Rosweyde geen eigen gerecht was, is vanaf 1530 voor dit gebied door de ambachtsheer Hendik van de Borch een schepen aangesteld.

Het is niet bekend wanneer de Rosweydelaan door de gemeenteraad is vastgesteld. In de krant van 4 november 1963 wordt vermeld dat de Rosweydelaan gehandhaafd blijft. Hieruit kan geconcludeerd worden dat deze straatnaam al eerder vastgesteld moet zijn.

OUDENRIJNSINGEL

Het ligt voor de hand dat de naam van deze straat verwijst naar de vroeger gemeente Oudenrijn die in 1954 in de gemeente Vleuten-De Meern is opgegaan. Als zelfstandige gemeente dateert Oudenrijn uit 1818. Vanaf dat jaar was D. Rother schout en is

Mereveldlaan naar het noorden vanaf de Centrumlaan.

vanaf 1825 tot 1839 de eerste burgemeester.

Het oorspronkelijke gebied heette in de 14^e eeuw 'De Heerlykheid Den Ouden Rijn en Heikop' en was eigendom van de bisschop van Utrecht en de heren van Vianen. Omdat beide eigenaren het voor het zeggen hadden, waren er door de eeuwen hen nogal eens moeilijkheden. Bekend is dat de heer van Vianen in 1380 een deel van het gebied in leen heeft gegeven aan Willem van Marne. De oudst bekende beleving door de bisschop van Utrecht voor het gerecht Oudenrijn aan Gijsbert van der Weijde dateert uit 1419.

Het is niet bekend wanneer deze straatnaam door de gemeenteraad is vastgesteld.

WETHOUDER GERSSENLAAN.

Een van de gemeenteraadsleden stelde tijdens de raadsvergadering van 8 november 1963 voor om een straat in een van de nieuwe wijken te noemen naar wethouder Gerssen. Daarop werd besloten om dan maar de al eerdere vastgestelde Stadhouderslaan te wijzigen in de Wethouder Gerssenlaan die van oorsprong veehouder in Haarzuilens was. Hij is vanaf september 1939 tot aan het opheffen van de gemeente Haarzuilens op 1 januari 1954 raadslid en vanaf 1947 wethouder geweest. Vanaf 1 januari 1954 tot september 1970 was hij raadslid van de nieuwe gemeente Vleuten-De Meern. In die periode is hij twee keer wethouder en tevens loco-burgemeester geweest.

In de loop van zijn leven bekleedde hij talloze functies op kerkelijk, sociaal en maatschappelijk gebied. Voor zijn grote inzet ontving hij op 27 april 1967 de eremedaille in goud verbonden aan de orde van Oranje-Nassau. Op 14 juni 1975 is de heer Gerssen overleden.

Op 20 december 1963 heeft de gemeenteraad de Wethouder Gerssenlaan vastgesteld⁷.

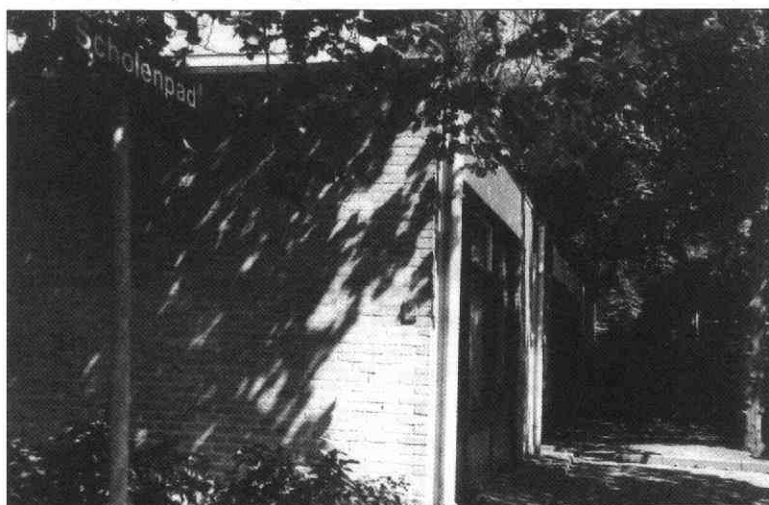
CENTRUMLAAN

Deze laan vormt de zuidelijke begrenzing van het winkelcentrum Mereveld. Omdat deze laan het centrum is van het uitbreidingsplan De Meern-Zuid heeft de gemeenteraad voor deze straatnaam gekozen⁸. Het is niet bekend wanneer deze straatnaam is vastgesteld.

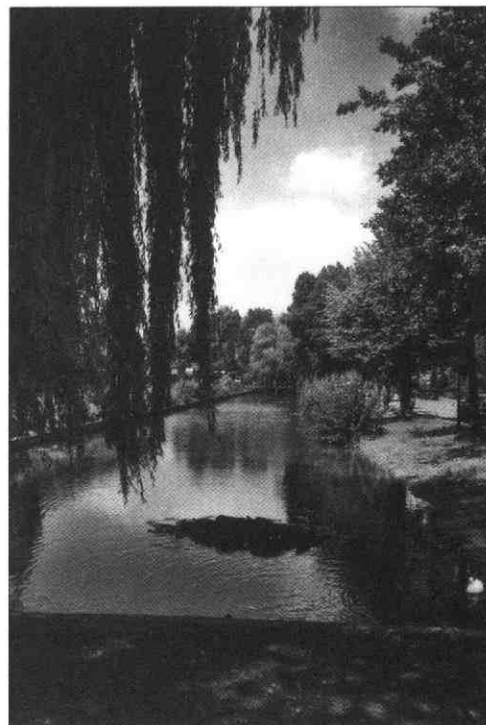
SCHOLENPAD

Tussen enerzijds de Rosweydelaan en de Mereveldlaan en anderzijds de Koningin Beatrixschool en de Centrumschool ligt een voetpad. De gemeenteraad was van oordeel om dit pad een officiële staatnaam te geven. Op 11 januari 1988 werd de naam Scholenpad door de gemeenteraad vastgesteld⁹.

Momenteel zijn alleen nog de straatnaambordjes van het officiële pad

Scholenpad naar het oosten waarvan alleen het straatnaambordje duidelijk is.

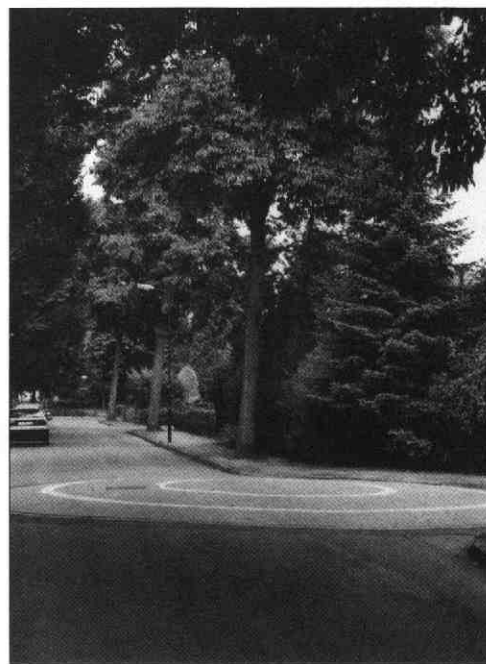

Oudenrijnsingel in noordelijke richting.

zichtbaar. Het gehele pad is door slecht onderhoud overwoekerd door begroeiing en overhangend groen.

LAAN 1954

Is een van de breedste lanen in Vleuten-De Meern. De oorzaak daarvan is dat in het oorspronkelijke bestemmingsplan met toekomstig openbaar vervoer rekening is gehouden. Een tram- of busverbinding zou via deze laan naar de Strijkviertel rijden. Dat is ook de reden dat aan de Meentweg tussen de huisnummers 114 en 116 nooit is gebouwd. Deze open ruimte is nu geschikt gemaakt als

Wethouder Gerssenlaan naar het noorden vanaf de Piet Heinstraat.

toegang tot het Meentpark.

De naam van deze straat is een herinnering aan de samenvoeging in 1954 van de voormalige gemeenten Haarzuilens, Vleuten, Oudenrijn en Veldhuizen. Deze laan loopt van oost naar west en verbindt de oude gemeenten Oudenrijn en Veldhuizen. Door deze naamgeving wilde de gemeenteraad de herinnering aan de grenswijziging als een belangrijk historisch gemeentelijk gebeurtenis laten voortleven. Ondanks deze motivatie is het niet te begrijpen dat één raadslid, toen zonder verdere onderbouwing, voorstelde om de laan de Triolaan te noemen.

Uiteindelijk stelde de gemeenteraad op 20 december 1963 de huidige naam vast¹⁰.

RENESSELAAN.

Over de naamgeving van deze straat zijn in het in het gemeentearchief geen gegevens te vinden. Het is daarom ook niet duidelijk hoe men op dit idee is gekomen. Bekend is wel dat deze straatnaam onderdeel moest uitmaken van het Stadhouderkwartier. In dat verband zal men zeker niet gedacht hebben aan Renesse een vroegere gemeente aan de noordkust van het Zeeuwse eiland Schouwen-Duiveland. Deze gemeente is in 1961 opgeheven en maakt nu deel uit van de gemeente Westerschouwen.

Het is denkbaar dat één van de gemeenteraadsleden heeft gedacht aan het Zeeuws adellijke geslacht dat naar de plaats Renesse genoemd. Van dit geslacht was Jan de bekendste, voornaamste en invloedrijkste lid die ook in Utrecht bekend is geweest. Ook weten we dat Jan met hulp van de Engelse koning Eduard I, in naam van graaf Jan I van Holland zoon van Floris V, Zeeland heeft beheerd.

Ook heeft Jan van Renesse mee gestreden tijdens de Guldensporenslag. Hij ondersteunde in 1304 de Vlaamse actie en drong daarbij door tot Utrecht. Na een nederlaag moest hij Utrecht overhaast verlaten en verdronk bij het oversteken van de Lek bij Beusichem.

Zijn straatnaam is op 8 november 1963 vastgesteld¹¹.

LICHTENBERGLAAN

De voormalige gemeente Veldhuizen was is het verleden samengesteld uit een aantal verschillende ontginninggebieden. Een daarvan was Reijercop-Lichtenberg. Het is niet duidelijk of deze verschillende gebieden ook zelfstandige gerechten zijn geweest. Wel is bekend dat de bisschop van Utrecht de rechtsmacht over deze gebieden in eerste instantie aan verschillende personen in leen heeft gegeven, Eén van hen was Jacob van Lichtenberg die in 1314 een van deze gebieden in leen heeft ontvangen waardoor mogelijk voor zijn gebied de naam Reijerscop-Lichtenberg is ontstaan. Een vraagteken blijft wat de reden is geweest om de eerder benoemde Willem de Zwijgerlaan, die op 8 november 1963 was vastgesteld, op 20 december 1963 in Lichtenberglaan te veranderen¹².

Bronnen:

RV: *Verslag Raadsvergadering*

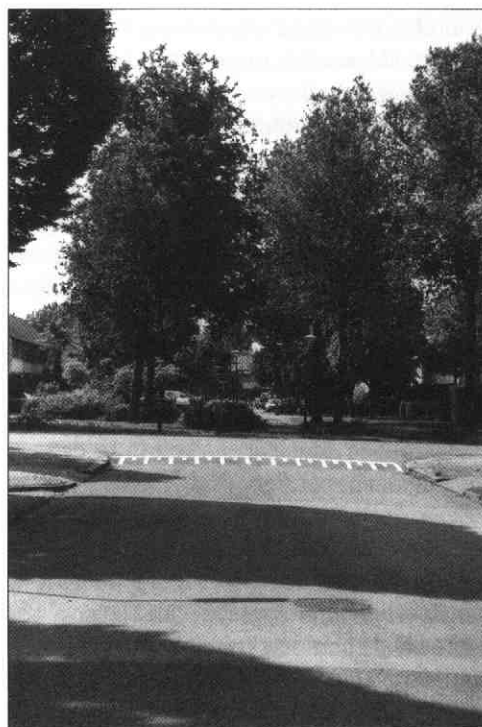
RbV: *Raadsbesluit Vleuten-de Meern*

OG: *Onze Gemeente*

1. RV 08-11-1963	7. RbV 20-12-1963
2. RV 08-11-1963	8. OG 03-06-1971
3. RV 26-07-1963	9. RbV 11-01-1988
4. RV 04-10-1963	10. RbV 20-12-1963
5. RbV 20-12-1963	11. RbV 08-11-1963
6. RbV 28-10-1966	12. RbV 20-12-1963

Laan 1954 naar het westen vanaf de Renesselaan.

Lichtenberglaan naar het westen bij de kruising met de Oudenrijnsingel.